



VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Valstybės biudžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12, LT-09308 Vilnius,
tel. (8 5) 272 4864, faks. (8 5) 272 3641, el. p. sodrainfo@sodra.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

Lietuvos Respublikos Seimo narei
Agnei Zuokienei
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

2011-04-05 Nr. (11.3) I- 2160
Į 2011-03-08 Nr. 312

DĖL NEDARbingumo KONTROLĖS

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje (toliau – Fondo valdyba) Jūsų prašymas dėl informacijos patikslinimo išnagrinėtas.

Papildomai informuojame, kad vadovaujantis Socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 36 ir 31 straipsnio nuostatomis, Fondo valdyba ir Fondo valdybos teritoriniai skyriai, turi teisę tikrinti dokumentus, kuriais grindžiamos jų administruojamos socialinio draudimo įmokos ir socialinio draudimo išmokos. Fondo valdybos teritoriniai skyriai, vykdydami jiems pavestas funkcijas, kontroliuoja nedarbingumo pažymėjimų, profesinės reabilitacijos pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo ir tęsimo teisėtumą bei pagrįstumą (laikinojo nedarbingumo nustatymo teisėtumą ir pagrįstumą). Pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų (toliau – Nuostatai) 70 punktą, nustačius, kad pašalpos išmokėtos pagal neteisingai įformintus ar suklastotus dokumentus, permokėtos pašalpų sumos įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš kaltų asmenų, išdavusių ar pateikusių šiuos dokumentus. Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei elektroninių nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo taisyklėse (toliau – Taisyklės) yra numatyta, kad elektroninius nedarbingumo pažymėjimus gali išduoti tik asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ), sudariusių sutartis dėl teisės išduoti elektroninius nedarbingumo pažymėjimus bei elektroninius nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimus (toliau – Sutartis) su Fondo valdybos teritoriniais skyriais, asmenis gydantys gydytojai ar gydytojų konsultacinės komisijos (toliau – GKK) pirmininkas. Pagal Taisyklių 114 punktą, ligos ir motinystės pašalpų sumas, išmokėtas pagal nepagrįstai išduotus ar išduotus pažiedžiant šias Taisyklės elektroninius pažymėjimus, Fondo valdybos teritoriniai skyriai teisės aktų nustatyta tvarka išieško iš ASPĮ. Sutartyje yra numatyta, kad ASPĮ privalo atlyginti Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) biudžetui žalą, padarytą dėl jos darbuotojų neteisėtų veiksmų. Žala VSDF biudžetui yra ligos ir motinystės pašalpų sumos, kurios išmokėtos iš VSDF biudžeto pagal ASPĮ nepagrįstai ir/ar neteisėtai išduotus elektroninius pažymėjimus. Fondo valdybos teritoriniam

2011-R95-I-11852

skyriui nustatius, kad ASPĮ neteisėtai veiksmais padarė žalą VSDF biudžetui, pastaroji privalo žalą atlyginti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo patikrinimo akto gavimo dienos, o apskundus patikrinimo aktą Fondo valdybai ir esant pastarosios sprendimui, kad pažeidimus ir žalą Fondo valdybos teritorinis skyrius nustatė teisėtai ir pagrįstai, ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo sprendimo gavimo dienos. Kadangi Fondo valdybos teritoriniai skyriai Sutartis sudaro su ASPĮ, tai ir VSDF biudžetui padarytą žalą Fondo valdybos teritoriniai skyriai išieško tik iš ASPĮ.

Per 2010 metus patikrinimus beveik 9 tūkst. asmenų medicininius dokumentus, kuriems ligos pašalpa jau buvo išmokėta, surašyta virš 2 tūkst. pažymų ir aktų. Šių patikrinimų metu buvo nustatyta, kad dėl įvairių ASPĮ pažeidimų VSDF biudžetui padaryta žala už beveik 127 tūkst. Lt (2009 metais nustatyta žala virš 148 Lt, 2008 metais virš 103 tūkst. Lt).

Pakartotinai paaiškiname, kad prieš nustatant elgesio taisyklių pažeidimus laikinojo nedarbingumo metu ir priimant sprendimą skirti/neskirti ligos pašalpą yra atliekami medicininių dokumentų patikrinimai ASPĮ, įvertinami įrašai medicininiuose dokumentuose, asmenų pateikti paaiškinimai, darbdavio pateikta informacija ir t.t.. Taigi, tik įvertinus visas aplinkybės ir turimus duomenis, priimamas sprendimas skirti/neskirti ligos pašalpą, todėl kiekvienas atvejis yra sprendžiamas individualiai. Pavyzdžiui, kiekvienu konkrečiu Valstybės sienos kirtimo atveju asmens yra prašoma savo vizito į užsienį tikslus pagrįsti dokumentais ar kitokiais argumentuotais įrodymais. Daugelis teigia, kad vyko į kaimyninę šalį pirkti pigesnių vaistų ar prekių, pas gydytoją. Taip pat nemažai asmenų savo laikinojo nedarbingumo laikotarpį panaudoja artimųjų bei giminaičių lankymui. Tais atvejais, kai asmuo pateikia dokumentus (siuntimą tirtis, gydytis ar konsultuotis Europos Sąjungos ar kitose šalyse, receptus gydytojo paskirtiems vaistams įsigyti ir t.t.), pateisinančius vykimo per Valstybės sieną būtinybę, nelaikoma elgesio taisyklių nedarbingumo metu pažeidimu.

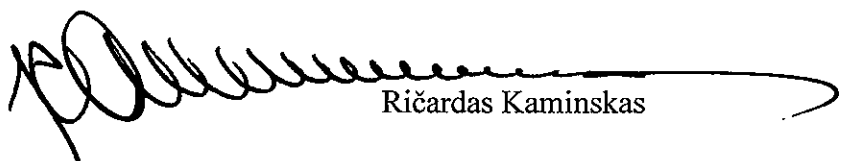
Remiantis Nuostatų 36 punktu, asmenims, pažeidusiems gydytojo nustatytą gydymo ir slaugos režimą, paskirtu laiku be pateisinamos priežasties neatvykusiems pas gydytoją arba, kaip nustatyta teisės aktu, pasitikrinti darbingumo, ligos pašalpa Fondo valdybos teritorinio skyriaus direktoriaus (pavadootojo) arba skyriaus direktoriaus įgalioto teritorinio skyriaus valstybės tarnautojo sprendimu gali būti neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas nuo pažeidimo padarymo dienos, bet ne ilgiau kaip 14 kalendorinių dienų, o neatvykusiems pagal gydytojų siuntimą patikrinimo į NDNT ar asmens sveikatos priežiūros įstaigos GKK – visam laikui nuo tos dienos, kurią jie turėjo atvykti pasitikrinti. Per 2010 metus atlikus patikrinimus bei vadovaujantis Nuostatų 36 punktu, neišmokėta ligos pašalpų beveik už 110 tūkst. Lt (apie 1100 atvejų, 2377 darbo dienas). Gavus papildomos informacijos ar paaiškėjus naujoms aplinkybėms ir atlikus medicininių dokumentų patikrinimus asmenų, kuriems ligos pašalpa jau buvo išmokėta, per 2010 metus dėl

įvairių ligos pašalpos gavėjų pažeidimų buvo nustatyta virš 13 tūkst. Lt VSDF biudžetui padaryta žala.

Dėl laikinojo nedarbingumo kontrolės vykdymo **iki ligos pašalpos mokėjimo** paaiškiname, kad operatyviai reaguojant į darbdavių bei kitų institucijų prašymus patikrinti ar pagrįstai yra išduoti ar tęsti nedarbingumo pažymėjimai, atliekami medicininių dokumentų patikrinimai ASPĮ, kol asmuo dar yra pripažintas laikinai nedarbingu ir jam yra išduotas nedarbingumo pažymėjimas, t.y. **iki asmeniui pateikiant prašymą skirti ligos pašalpą**. Iškvietus asmenis sveikatos būklės ir darbingumo patikrinimui į GKK daugiau nei pusės šių asmenų sveikatos būklė ir darbingumas GKK posėdyje nebūna vertinti, kadangi šie asmenys gydančių gydytojų būna pripažinti darbingais (darbingumas būna atstatytas) ir nedarbingumo pažymėjimai jiems užbaigiami dar iki GKK posėdžio. Asmenų, kurių sveikatos būklė ir darbingumas būna vertinti GKK posėdyje, šios komisijos sprendimu gali būti pripažinti darbingais, t.y. nedarbingumo pažymėjimai užbaigti GKK posėdžio metu, arba laikinai nedarbingais, t.y. nedarbingumo pažymėjimai tęsiami Taisyklėse nustatyta tvarka. Kadangi, vadovaujantis Nuostatų 50 punktu, pagrindas skirti ir mokėti ligos pašalpą yra nedarbingumo pažymėjimas, išduotas ir tęstas laikantis Taisyklių, taigi ligos pašalpa šiems asmenims, pateikus prašymą skirti ligos pašalpą, skiriama ir mokama pagal nedarbingumo pažymėjime nurodytą laikotarpį. Asmenims, pripažintiems darbingais iki GKK posėdžio ar GKK posėdžio metu, vėl tapus laikinai nedarbingais, nedarbingumo pažymėjimai išduodami Taisyklėse nustatyta tvarka.

Dėl Fondo valdybos ir jos teritorinių skyrių sprendimų apskundimo tvarkos paaiškiname, kad vadovaujantis Įstatymo 37 straipsnio nuostatomis, suinteresuoti asmenys (draudėjai, apdraustieji asmenys ir t.t.) turi teisę apskusti Fondo valdybos teritorinių skyrių sprendimus ir veiksmus (neveikimą) Fondo valdybai. Fondo valdyba yra privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija. Fondo valdybos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka priimtas sprendimas gali būti skundžiamas teismui.

Direktoriaus pavaduotojas



Ričardas Kaminskas

Originalas siunčiamas registruotu laišku.

Alma Minelgienė, tel. (8 5) 263 6024, el. p. alma.minelgiene@sodra.lt